

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 16 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za jeden mesec 1 glđ. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za jeden mesec 1 glđ.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insetate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 239.

V Ljubljani, v soboto 17. oktobra 1896.

Letnik XXIV.

Kje je narodna značajnost?

Včerajšnja seja državnega zbora je bila velepomembna za čast in veljavo slovenskega jezika. — Prvič po dolgem času se je namreč v tej zbornici govorilo slovenski. In to je storil novoizvoljeni poslanec dr. Ivan Šusteršič, o katerem so nasprotniki trosili lažljivo vest, da ni dovolj naroden.

Vtemeljujoč svoj nujni predlog, mereč na to, da se brani pravica posojilnic, vsprejemati tudi od neudov hranilne vloge, pravica, katero so jela odrekati primorska sodišča slovenskim posojilnicam, pričel je „brezdomovinec“ dr. Šusteršič, kakor se nam poroča z Dunaja, svoj govor v lepem slovenskem jeziku po priliki rekoč:

„Visoka zbornica! Ko se danes prvič kot poslanec slovenskega ljudstva v tej zbornici oglašim za besedo, smatram kot svojo dolžnost, pričeti svoj govor v slovenskem jeziku. Naj se tudi slovenska beseda čuje na tem mestu, kjer se tolikrat obravnava usoda slovenskega naroda, naj se s tem dejanski svedoči ravnopravnost slovenskega jezika v celi naši državi. — Povod mojemu govoru je dala usoda dveh slovenskih posojilnic, kojih poglavitni namen je, braniti slovensko narodnost proti vplivu tujega kapitala. Iz narodnega stališča tedaj priporočam nujnost svojega predloga.

Če nadaljujem svoj govor v nemškem jeziku, s tem nemščini ne priznavam nikake prednosti pred slovenščino, poslužujem se je le, da razumejo moj govor vsi člani visoke zbornice.“

To so bile jedrnatne dr. Šusteršičeve uvodne slovenske besede, katere so slovanski poslanci, vzlasti Mladočehi, Hrvati in katoliško-narodni Slovenci stavek za stavkom burno odobraval.

Prvi govor dr. Šusteršičev je pa tudi pomenljiv po svoji vsebini. To je v resnici odločno naroden program! Ravnopravnost slovenščine do zadnje posledice, do najvišjega mesta v državi — to je „brezdomovinstvo“ dr. Šusteršičevo!

Narodnjaštvo pa je to, kar so storili liberalni slovenski poslanci, ki so isti dan, ko je dr. Šusteršič dal tako lepo spričevalo svoje jecklene slovenske značajnosti, po dogovoru s Schwegelnom sklenili predlagati v centralno komisijo za pregled zemljiškega katastra iz Kranjskega Nemca barona Berga in znane liberalnega „kmetkega strokovnjaka“ notarja Krsnika, katerima gospodoma so povodom zadnjih deželnozborskih volitev slovenski kmetje izkazali sijajno nezaupanje.

Vedno nesramneje nastopa nemškutarija v slovensko-liberalnem taboru, vedno čvrsteje in jasneje se kaže neomajljiv slovenski značaj katoliško-narodne stranke. To je signatura našega političnega položaja. — Dan se — tudi slepcem!

Nadaljujoč svoj govor je poslanec dr. Šusteršič temeljito zastopal svoj predlog. Ta govor in pa predlog priobčimo pozneje po stenografskem zapisniku. Dostavimo le, da je govor vsa zbornica pazljivo poslušala. Sledilo mu je živahno odobravanje in ploskanje; govorniku je čestitalo mnogo poslancev, mej njimi tudi več Mladočehov, ki so predlog tudi podpisali.

Vladni zastopnik Krall je izjavil v imenu vlade, da se strinja s predlogom.

Govorili so potem za dr. Šusteršičev predlog še dr. Laginja, Exner in Szepanovski. Predlog je bil na to od cele zbornice soglasno vsprejet. To je pač najboljši dokaz, kako srečno je nastopil dr. Šusteršič s svojim prvim govorom, na katerem mu tudi mi prav iskreno čestitamo!

Državni zbor.

Dunaj, 16. oktobra.

Zbornica je nadaljevala razpravo o domovinskem zakonu.

Posl. dr. Fux naglašja, da celo protigovorniki priznavajo potrebo premembe sedanjega domovinskega zakona.

Le posl. dr. Keil je trdil, da na Solnograškem ne čutijo te potrebe. Na Moravskem je tudi dež. zbor izrazil željo, naj se zakon spremeni. Govornik pravi, da ni zastopnik kmečkih občin, vendar priporoča premembo. Tako šteje občina Vitkovice 11.000 prebivalcev, pa voli le jednega volilnega moža, ker ondi biva le 300 domačinov. Občinska avtonomija je itak že preustrojena na korist uradnikom. Ali pa je morda uradnik, ki velikrat menjava svoje bivališče, v ožji zvezi z občino, kakor n. pr. trgovec, ki že 20 do 30 let nosi vsa občinska bremena? Od Marije Terezije do l. 1863 je bilo pravno prepričanje prebivalstva, da se domovinska pravica priposestvuje s pridobitvijo posestva ali izvrševanjem kakega obrta. Zato zbornica sama lahko spremeni načrt zakona v tem oziru, ne da bi ga vrnil odseku, kjer bode zopet obležal. Mi ne moremo čakati, pravi govornik, da deželni zbori uredijo preskrbljevanje revežev, kajti zgodi se lahko, da dež. zbori tega ne store o pravem času, in tako se zavleče vsa stvar. Preskrbljevanje revežev je v najtesnejši zvezi z domovinskim zakonom; za reveže pa morajo v prvi vrsti skrbeti občine, in potem večje zveze. Sedanje preskrbljevanje revežev ni pravično, kajti z dežele se selijo v mesta raznovrstni ljudje, od katerih se čez leta navadno najslabši vračajo v domovinske občine. To so razmere, katerih se mora vsak človek sramovati. Sicer pa ni res, da izseljevanje v mesta škodi. Kaj pa bi bil Dunaj

LISTEK.

Razmotrivanja mračnjakova.

Tam v daljnji Ameriki zležejo se včasih velike in debele časnikarske race. Marsikatera izmed njih preplava širni ocean ter zleze na suho v uredništvo tega ali onega evropskega časopisa. Toda te vrste perutnine so evropski bralci kmalu siti.

Amerikanci pa zavzemajo v tem oziru povse drugo stališče. Ne gledajo toliko na resnico ali neresnico, samo da doseže svoj namen, potem jim ni nobena rasa predebela. Ameriški humoristi iznašli so nalašč fingirani list „Arizona Kicker“, ki kot list nikjer ne izhaja, pač pa pod tem naslovom obelodanjajo vse smešnice, s katerimi bičajo časnikarsko pretiravanje in izmišljevanje.

Dnevna novičica mušje velikosti, dobi v tem listu slonove dimenzije, stvari, katere se nikjer dogodile niso, poroča „Arizona Kicker“ s prepričevalnim glasom poštenjaka, političnih nasprotnikov osebna čast topi se v „Kicker“-ju, kakor sneg v pomladanskem solncu, najmanjše hudodelstvo, katero jim predbaciva, je konjska tatvina. Skratka, vse časnikarske razposajenosti zrealijo se v tem famoznem listu.

Ze ime „Kicker“ — razposajen konj, ki rad brea, kaže vsebino dotičnih publikacij.

Slovenci pa ne hodijo zastoj v Ameriko.

Zakaj bi samo Amerikanci n. pr. političnim nasprotnikom skušali škodovati z raznimi izmišljotinami, ali Slovenci res že ne znamo ničesar več?

Kedor tako misliš, le preglej „Slov. Narod“ zadnjih dnij.

Koliko ve ta list povedati samo o dr. Šusteršiču!

Kako natanko je „Narod“ poučen o pogovorih poslanca dr. Šusteršiča z železniškimi sprevodniki. To raco priobčil je „Narod“ v sobotni svoji številki, da so jo mogli obirati njegovi bralci v nedeljo. Tako rešuje ta list na hvalevreden način socialno uprašanje v svojem krogu po geslu francoskega kralja, da naj bi imel vsak državljan v nedeljo pišče v skledi. Race nekaterim bolj prijajo.

Čudim se, da „Narodu“ še ni poslal njegov duhovit poročevalec sledeče notice:

(Skandalozno nemčurstvo!) Naš zvesti poročevalec nam piše iz Dunaja: Včeraj šel sem za dr. Šusteršičem po Ringu. Kar se ta obrne in pokliče psička, ki je tekla za njim, z nemškimi besedami: Ta! Ta! Podajem ta pojav škandaloznega nemčurstva javnosti brez komentara.

Prepuščam dotičnemu dopisniku drage volje to notico, vredna je njegovih dosedanjih.

Tudi dr. Šusteršičev včerajšnji govor bode gotovo prikrojil po svoje, da bi zmanjšal njegov utis.

Mi to pričakujemo z gotovostjo, pa brez — radovednosti.

V isti sobotni številki ima naš kolega iz Kongresnega trga tudi še drugo raco, s katero se skuša kratiti čast duhovniku.

Tacih se je že mnogo zleglo v njegovem vredništvu, ki so vse pisane v slogu „Arizona Kicker“-ja, toda z namenom, da bi bralci vse imeli za resnico.

Posebno nek hudomušen učenec Eskulapov iz dežele zalaga ob pomanjkanju družega dela vredništvo pridno s takimi racami.

Pri znani izvedenosti tega moža v sv. pismu in katekizmu se ne bomo čudili, ako beremo v „Slovenskem Narodu“ kedaj sledečo ekspektoracijo:

Kako razume gospod Fronc krščansko ljubezen, pokazal je v zadnji nedeljski pridigi. Na prižnici čital je iz neke knjige čudno trditev, da pride preje velbljod skozi šivankino uho, kot bogatin v nebesa. Ali so tako učili Kristus in njegovi učenci? Iz takih knjig torej se čita našemu ljudstvu ob nedeljah, tako se uči krščanska ljubezen s hujskanjem proti stanovom!

Kako lepo bi se to bralo v „Kroniki“ „Narodovi“.

Dotičnemu učencu Eskulapovemu pa naj povem sredstvo, ki mu bode zelo koristilo.

V stari medicinski knjigi, izišli anno MDCCI pod naslovom: „Neu aufgerichtete Stadt- und Land-

brez pol milijona tujcev? Občine so že neznošno obremenjene s stroški za reveže. Mestne občine bi po novem zakonu sicer prevzele večja bremena, a to je njihova dolžnost. Če sedanja zbornica ne vsprejme zakona, bode prihodnja stavila še strožje zahteve v korist kmečkim občinam. Zato naj sedaj mestni zastopniki pritrdijo pravičnejši razdelitvi bremen.

Posl. dr. Gross kot protigovornik naglašala, da treba načrt zakona presojati s stališča onih, ki iščejo podpor od občin. Upravna oblastva si znajo pomagati le z odgonom. Odgon pa ne zadeva le postopačev, ampak tudi štrajkujoče delavce. Predloženi načrt pa v tem oziru ne bode zboljšal razmer, kajti marsikateri si ne bode pridobil domovinske pravice, dasi potrebuje podpore. Dežele ne morejo rešiti vprašanja o preskrbljevanju revežev, ker nimajo potrebnih sredstev. To more storiti le država v okvirju socijalne reforme. Govornik je proti načrtu tudi z narodnega stališča, kajti Čehi se selijo v nemška mesta, kjer bi dobili domovinsko pravico, to pa je nevarnost za Nemce. Iz teh razlogov izjavi govornik, da bode glasoval proti.

Posl. Czaykowski naglašala, da se sedanji zakon mora predruščiti. Tako šteje Žižkov 40.000 prebivalcev, a le 400, ki imajo domovinsko pravico; kraljevi Vinohradi 35.000 prebivalcev in le 600 domačinov. Take razmere ne smejo obstajati. Vprašanje se mora presojati z nepristranskega stališča. Priposestovanje domovinske pravice se bode po predloženem zakonu pričelo začetkom prihodnjega stoletja, preskrbljevanje, oziroma troški za reveže pa še le čez 30 let. Torej bode še mnogo časa za obravnavo, kako naj se mesta odškodujejo. Zato naj zbornica preide v nadrobno debato.

Poročevalec Schwarz naglašala, da je vsa zbornica v načelu za premembo zakona. Ni pa se treba bati, da bodo ljudje silili le zato v mesto, da bi bili za starost bolje preskrbljeni. Deželni zbori bodo že mej tem uredili preskrbljevanje revežev. Kar se tiče Dunaja, opozarja govornik na raznovrstne ustanove za reveže, na vsakoletno loterijo v ta namen, zapuščine itd. Troški dunajskega mesta za reveže znašajo le trinajsti del vseh dohodkov. Tudi po reformi zakona bode na Dunaju še do pol milijona tujcev, torej je strah v tem oziru pretiran.

Konečno priporoča, naj zbornica preide v nadrobno razpravo.

Predlog, da se načrt vrne odseku, je bil odklonjen s 195 glasovi proti 76, in s tem vsprejet prehod v nadrobno razpravo.

Nato je posl. Hauck utemeljeval nujni predlog, da se deželni zbori snidejo o pravem času ter sklepajo o premembah volilnega reda še pred novimi državnozbornskimi volitvami. Ta predlog podpira tudi posl. Morre.

Ministerski predsednik grof Badeni odgovarja, da vlada sedaj ni še odločila, kedaj se snidejo deželni zbori, ker je to odvisno od državnega zbora, ki ima rešiti še več važnih stvari. Zato naj zbornica odkloni nujnost.

Apotheke najde, ako se peča z medicinskimi knjigami, v Tom. I., pag. 181, pod naslovom: „Für die Unsinnigkeit im Kopfe“ recept, ki utegne koristiti.

Toda poglejmo malo čez naše domače razmerice.

Ako bi čitali v „Arizona Kicker-ju“, da je predsednik nekega sodišča v Pragi rekel rezervnemu častniku, da se z oficirsko častjo ne strinja obdelavanje polja, da roka, katera suče sabljo, ne sme tudi voditi pluga, bi se pač smijali.

Nekoliko manj smešna pa je stvar, ako bemo interpelacijo, ki so jo stavili v naše državne zbornice Pacak in drugovi, kajti iz nje razvidimo, da se je ta neverjetni izrek res storil na dotičnem mestu.

Sicer pa ne sodimo prenašlo ter počakajmo, kako se bo ta zadeva — zakrila.

Sreča.

Slika. — Spisal P. Ž.

I.

Jednonadstropna, skoro polurazpadla hiša prav med zadnjimi v trgu. Kakor krmežljave oči gledajo na ozko, blatno cesto mala okna, tu in tam kakor slučajno vdolbena v sivi, razpadajoči zid. V pritličju

Poslanci Kaiser, Schücher, Brzorad, Pernerstorfer in Bareuther obžalujejo, da je ministerski predsednik odgovoril nejasno in nedoločno, zato priporočajo nujnost. Pri glasovanju je bil predlog s 103 proti 98 glasovom odklonjen.

Na vrsto pride sedaj nujni predlog poslanca Schlesingerja, v katerem se zahteva, da povrne država državnim uradnikom najnižje vrste tri odstotke, katere morajo dosedaj plačevati zato, da se zviša pokojnina za njihove vdove, in naj plačuje država te odstotke tako dolgo, dokler se ne uveljavi zakon glede preosnove uradniških plač. Ta predlog ni obveljal, ker je finančni minister najodločneje ugovarjal iz načelnih in financijelnih vzrokov. Ob enem je pa minister izjavil, da upa vlada prihodnje leto dognati nagodbo z Ogersko in s tem najti vir za pokritje večjih stroškov vsled zvišanja uradniških plač.

Nato se je pričela razprava o nujnem predlogu posl. dr. Šusteršiča, v katerem se vlada pozivlja, da sklene potrebno, da sodišča na Primorskem ne krato zajamčenih pravic Raiffeisenovih posojilnic, kakor se je to zgodilo v dveh slučajih, ko je sodišče razsodilo, da neudje ne smejo vlagati hranilnih vlog v Raiffeisenove posojilnice. Govornik je utemeljeval svoj predlog najpreje slovenski, kar je vzbudilo mej slovanskimi poslanci burno odobravanje, potem pa nemški nadaljeval.

Nujnost predloga se je vsprejela soglasno in se je izročil pravnemu odseku, potem ko je ministerjalni svetnik Krall izjavil v ime vlade, da je voljna sodelovati pri tolmačenju zakona, ki se popolno strinja z nazori predlagatelja.

Posl. Ferjančič je interpeloval finančnega ministra radi vstavljanja draginjske doklade za drž. uradnike in služabnike v Ljubljani v proračun.

Prihodnja seja v ponedeljek

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. oktobra.

Hauckov predlog in vlada. V včerajšnji seji poslanske zbornice se je vršila razprava o nujnosti znanega predloga dr. Haucka in tovarišev glede deželnih zborov, oziroma volilne pravice. Predlagatelj je v daljšem odobravanem govoru pojasnoval potrebo, da se v deželnih zborih v najkrajšem času spremeni volilni red za deželni zbor, ker le potem ima nekaj vrednosti zakon glede volilne pravice. Tudi drugi poslanci, njegovi ožji somišljeniki, so se krepko postavili po robu in naglašali, da vsak, ki glasuje proti predlogu, nima nikake pravice do ljubezni do slobode, ker sicer ta predlog ne pride več v razpravo kot nujni predlog in stvar je pokopana. Toda tu je posegel vmes ministerski predsednik ter s svojim govorom pridobil večino za svojo stran. In tako je bil predlog odklonjen.

Kvotno vprašanje in dr. Szilagyi. Minuli četrtek je počastil prebivalce ogerskega mesta Požun s svojim obiskom in govorom predsednik ogerske poslanske zbornice. Poročal je svojim volilcem o delovanju v državnem zboru. V svojem go-

se pride na levi strani čez smradljivo gnojišče v nizki, prostrani gospodarjev hlev, kjer dremljeta ob temni, mokri steni dve suhi kravi. Na desni pa stane hišni gospodar Čednik v velikanski sobi, razen široke bele mize in klopj ob stenah brez vsacega pohištva. Čednik je nenavaden človek in izvrsten zakonski mož... Za svoje posestvo se briga sila malo; vse prepusti največ božji volji. Zamazan in raztrgan sedi v Marjutini štacuni z žganjem pred seboj ter se prepira s svojimi sosedi in prijatelji. Svetli, kakor s smolo namazani lasje mu vise v dveh velikih čopih po nizkem čelu; mali, zavihani, temno-rdeči nos gleda nekako sramežljivo iz napihnenih, mezoličastih lic; a rdeče obrobline oči blodijo motno in nemirno na vse strani.

„Kakó da nisi danes oral, Čednik?“ praša ga Marjuta in namežikne drugim gostom.

„Danes? O Marjuta, kaj govoriš!... Danes je obletnica, kar mi je oče umrl, — in oral naj bi? O Marjuta!“

„A včeraj si rekel isto...“

„Ni res, ne laži, Marjuta! Jaz vem, kaj govorim...“

Čednik je praznoval zmirom toliko obletnic in in spominov, počival na čast tolikim svetnikom in svetnicam, da ni utegnil nikoli delati. Le časih se je izgubil na polje ali v gozd in se mučil dva, tri

voru je kmalu prešel na pogodbo z Avstrijo ter obširneje pojasnoval kvotno vprašanje. — Kar se tiče kvotnega vprašanja, dejal je, so dotična pogajanja mej obestranskima kvotnima deputacijama vsled tega ostala brezvspešna, ker se naslanja avstrijska kvotna deputacija na popolno napačno in nevsprejemljivo stališče glede števila prebivalcev. Ako ostanejo pogajanja tudi nadalje popolno brezvspešna, tedaj bo vedela Ogerska izvajati potrebne posledice. S klicem na vladarja še ni rešeno preporno vprašanje, kajti v smislu ustavnih zakonov ima njegov odlok v tem vprašanju veljavo samo za dobo jednega leta in potem bi se morala zopet nadaljevati razprava o tej zadevi. Ustava Ogerske nikakor ne dopušča, da bi se obremenjevala dežela trajno brez dovoljenja državnega zbora. Govornik izraža konečno nado, da bode liberalna stranka tudi nadalje vstrajala na površju in ohranila državno krmilo v svojih rokah. — Na vse te njegove neslanosti je najboljši odgovor: „vederemo“; kajti o prvem odločuje avstrijski državni zbor, o drugem zavedno ogersko ljudstvo.

Vatikan in Rusija. „Pol. Corr.“ donša iz Rima neko poročilo, v katerem se trdi, da se v Vatikanu sedaj marljivo posvetujejo o predlogih ruskega ministerskega rezidenta Izwolskega glede spolnenja nekaterih izpraznenih škofovskih mest v Rusiji. Predlogi seveda niso povsem vsprejemljivi, vendar pa je upati z ozirom na v zadnjem času nekoliko prijaznejše razmere mej Vatikanom in rusko vlado, da se doseže v tej zadevi potrebno sporazumljenje. Po mnenju ruskih krogov je ugodno znamenje za povoljno rešitev tega vprašanja tudi naj-novejše postopanje ruske vlade napram katoliškemu škofom na ruskih tleh, kajti dovoljuje se jim sedaj pogosteje kakor poprej, potovati v cerkvenih zadevah v stolico vsega katoličanstva. Do prave slobode katoliške cerkve na Ruskem manjka seveda še jako veliko.

Socijalistični kongres v Sieblebenu pri Gothi. Na predzadnjem shodu dne 14. t. m. je mej drugimi nastopil tudi zastopnik dunajskih socijalnih demokratov Schumeier, ki je posegel v debato glede praznovanja 1. maja in izjavil, da je to praznovanje najboljšo agitacijsko sredstvo in da bodo Avstrijci vkljub letošnjim dogodkom v Praterju tudi nadalje praznovali ta dan. Poročevalec Gerisch mu je pa odgovoril, da je brezpogojno praznovanje za Nemčijo nevaren in pred vsem zelo dragocen poskus. Ako bi se na tak način praznila blagajna, bi dospeli nemški soc. demokratje v neprijeten položaj in bi vkljub najboljši volji ne mogli podpirati avstrijskega gibanja. — Tu imamo zopet nov dokaz, kako se po nepotrebnem troši krvavo zasluženi denar zapeljanih sodrugov, nadalje pa da mora vkljub velikim doneskom za podporo agitatorjev prispevati še inozemlje. Res vzgledno gospodarstvo na Dunaju!

O dogodkih na Siciliji se je dolgo časa ali popolnoma molčalo, ali pa so se opisovale samo neresnične stvari, le z resnico se ni hotelo dolgo na dan, kajti prikrivalo se jo je previdno. Se le sedaj so prišli do jasnosti. V mnogih rudnikih, posebno v pokrajini Girgenti, so delavci ustavili delo in se je

dni, potem pa se je držal pri Marjuti samozavestno in ponosno ter menjal goldinar, ki ga je izkupil pri tem ali onem za voz gorevcev.

Njegova žena pa se je držala doma; le redko-kedaj je prišla na spregled. Kakor v sanjah je hodila krog hiše z zaspanim, dolgočasnim obrazom in poluzaprtimi očmi.

Čednik se je vrnil proti večeru od Marjute in in klical že od daleč:

„Micó—o!“

„Odkod prihajaš, Janez?“

„Od Marjute... Ali češ malo sira?“

„Daj sem... In belega kruha nimaš nič?“

„Čakaj, mislim, da ga imam košček tu v suknji... Kje pa je tisti fižol, ki je ostal od včeraj?“

„Tam pri peči, na klopj. Ti si pijan, pa ga ne vidiš.“

„O Mica, kadar sem pijan, vidim še veliko bolje, kakor sicer, verjemi mi... A premalo jesiha je na fižolu.“

„Na dlù je, le pomešaj...“

Tako sta govorila Čednik in njegova žena: zmirom mirno, prijazno, ljubeznivo. Očitati si nista mela nikdar ničesar, zato se med seboj nista nikoli prepirala.

bati, da delo popolno prestane. Vladni komisar in minister brez portfelja, grof Codronchi, čegar avtoriteta ni nikakor tako pripoznana, kakor je nedavno bobnal v svet neki oficijozni list, zahteva sedaj od vlade novih pooblastil, da mu bo omogočeno, vporabiti pri zveplenem obrtu dosegle koristi tako v korist delavcev, kakor tudi podjetnikov. Ko so se v italijanski zbornici kovali izjemni zakoni za Sicilijo, je zatrjeval ministerski predsednik Rudini nasproti opoziciji, da bodo ti zakoni v prvi vrsti pripomogli delavcem do večje samostojnosti in blagostanja, na katere se bo bolj oziralo, kakor pa na lastnike, s tem da se v najkrajšem času pomiri razburjeno prebivalstvo. Sedaj pa, ko so uveljavljeni ti zakoni, se godi ravno narobe. Se celo uradna poročila naznanjajo, da so ves dobiček, ki je navstal vsled boljših trgovinskih razmer in zvišanih žvepljenih cen, spravili v svoje žepe bogati lastniki rudnikov, delavcem se pa nič bolje ne godi, kakor poprej. Zatoraj ni čuda, ako se upro taki krivici.

Na Kubi se bojaželnim španjskim četam še vedno slabo godi in sicer od dne do dne bolj. Na jedni strani jim nagajajo neukrotljivi vstaši-domačini ter jim z neprestanimi, ljutimi napadi begajo posamne večje ali manjše oddelke, kakor so n. pr. v tem tednu naklestili in v beg zapodili skoro 1000 mož broječo španjsko četo. Na drugi strani pa se je pojavila neka pogubonosna nezadovoljnost v sredini španjske armade, ki je možna v kratkem času razdvojiti še tisto moč, kar jo imajo Španci na tem otoku. V spominu bo še, kako nečloveško ravna novi general Weyler s španjskimi vojaki, ki morajo vsled njegove brezbriznosti največkrat trpeti veliko pomanjkanje v živežu in obleki. Krutemu vojskovodji ni mar ničesar drugega, kakor da ima armada dovolj orožja in streliva, za vse drugo se prav malo briga. Vsled tega je ž njim nezadovoljen precejšen del vojakov, ki bi ga najraje poslali nazaj, od koder je prišel, in so v to svrhu že storili potrebne korake pri vladi. V slučaju, da vlada res odzove generala Weylerja z bojnega polja, ki vkljub toli hvalisani „odločnosti“ nikakor ni zmožen ukrotiti upornih duhov, pride na krmilo zuova Martinez Campos, toda le z dovoljenimi olajšavami.

Cerkveni letopis.

Blagoslovljenje nove cerkve na Colu.

Iz Cola pri Vipavi, 13. oktobra.

V nedeljo, dne 11. t. m. smo imeli lepo in veselo slovesnost — blagoslovljenje naše nove cerkve. Pred dvema letoma bil je tam še trd in skalnat grič, kjer sedaj stoji nova cerkev sv. Lenarta. Pri začetku in tudi pozneje je marsikdo z glavo majal rekoč: vsaj ne bomo zmogli ali vsaj ne bodo mogli. Res ni lahko in prijetno župniji, ki se ne more ponašati z obilico prebivalstva ali bogastvom na polju ali denarju, ko terja žrtev v delu in denarju; toda če Bog pomaga, vse je mogoče, vse lahko, vse prijetno. Zato smo pričeli, zaupajoč na božjo pomoč, in z božjo pomočjo tudi končali zidanje cerkve, na katero smemo ponosni biti.

A v trgu sta bila na čudnem glasu, — ne more se ravno reči, da na slabem, kajti nikomur nista storila kaj zlega. Kadar se je kdo spomnil na Čednika, ali če je šel mimo njegove hiše, napel mu je ustna nehoté zaničljiv, pomilovalen smehljaj.

„Dva slaboumna človeka, in lena, kakor Turka. On pijanec, ona nič boljša...“

Tako so sodili ljudje, ki so ju opazovali samó površno. A kdor ju je gledal natančneje... kaj sta pač zagrešila? Komu sta škodovala s svojo lenobo? Ali je Čednik morda slabši, kakor n. pr. tam le njegov sosed Hromec, ki dela in se muči ves dan, pri tem pa živi slabo in v večnem prepiru z vsem svetom?

A taki so ljudje!...

V prvem nadstropju svoje hiše je oddajal Čednik troje stanovanj, to se pravi, tri velike, nizke sobe, s črnim, valovitim podom in temnimi, vlažnimi stenami; vsem trem „partijam“ je služila za kuhinjo zakajena veža, v kateri se je vsak čas lahko spodrsnilo na skalnatem, s pomijami politem podu.

V nadstropje se je hodilo od obeh stranij hiše po razritih klancih, po katerih se je odtakala gnojnica iz velike mlake, ki se je širila zad za hišo prav do bregovitega vrta, posajenega s češpljami in tepkami. (Dalje sledi.)

Ni se čuditi, ako smo z veseljem pričakovali veselega dne, ko se bo nova cerkev blagoslovila in izročila svojemu namenu. Cela župnija se je pripravljala na ta dan. Gospodarji so vabili sorodnike in prijatelje od blizu in daleč, mladeniči postavljali mlaje, delali slavoloke in dekleta so vile vence. — Imeli smo le jeden strah, da bi ta dan ne deževalo. In hvala bodi Bogu, v nedeljo do večera ni bilo dežja, ljudstva se je zbralo veliko.

Ob 10. uri je začel mil. gosp. stolni prošt dr. Klofutar, spremljan od desetih duhovnikov, blagosloviti novo cerkev. Po dovršenem blagoslovu smo v procesiji prenesli sv. R. T. iz stare v novo cerkev in nato je pričela pridiga. Pridigoval je mil. gosp. stolni prošt prav poljudno in namenu primerno. — Pridigi je sledilo darovanje za cerkev, kajti stroški še niso popolno pokriti. Nabralo se je 156 gl. 53 kr., kar naj Bog vsem stotero povrne! S sveto mašo, katero je služil gosp. prošt, in zahvalno pesmijo se je končala ta slovesnost, katera pri domačih in ptujcih ostane v trajnem spominu. Presrčna zahvala mil. gosp. proštu za blagoslovljenje in ginljive besede, sv. mašo in vse druge žrtve, prisrčna zahvala tudi vsem č. gg. duhovnikom, ki so se radovoljno odzvali povabilu ter prišli poveljčat prelepo slovesnost.

Naša nova cerkev ima podobo kriza in je zidana v romanskem slogu. Ne rečem, da je brez pogrškov ali da bi ne mogla lepša biti, a vendar smemo biti ponosni na njo. Altar je iz stare cerkve v novo preslovil gosp. J. Rusjan iz Renč, ki je prevzel tudi zidanje in katerega sem pohvalno omenil v zadnjem dopisu. Orglje sta popravila in preslovila brata Zupan v občno zadovoljnost. Tlak (mozaikmarmor) smo naročili v Oberalmu na Solnograškem; jako krasi cerkev in upamo, da bo tudi trpežen. — Klopi, ki so kakor cerkev v romanskem slogu, hvale vsak. Delal jih je logaški mizarski mojster, gosp. M. Molk, katerega priporočamo vsakemu, kdor hoče imeti lepo, solidno in ceno delo. Druga mizarska dela so napravili okusno in slogu primerno domačini. Kar pa še manjka: nebrojne oprave in denarja za pokritje vseh stroškov, upamo na božjo pomoč, vsaj dobrotni Bog, ki nam je pomagal do sedaj, nas gotovo naprej zapustil ne bo. On nam je pomagal pri zidanju, nam je pomagal sedaj in nam bo tudi pomagal na dalje.

Bog nam je pomagal pri zidanju, kajti brez božje pomoči bi tako ubožna in mala občina ne mogla zgraditi take cerkve, posebno še, če pomislimo, da je bilo vse prosto, da je vsak delal, kolikor je hotel, in dal, kolikor je hotel. Vsa zgradba stane okrog 10.000 gl.

Bog nam je pomagal tudi sedaj. Poleg cerkve smo bili najbolj potrebni nebesa. In dobili smo ga. Mladeniči so sami od sebe nabrali in zložili za novo nebo, katero je prav okusno cerkvenemu slogu primerno narejeno in stane 230 gl. Za mladeniči niso hotele zaostati dekleta in so okinčale altar. In zato upamo, da nas dobrotni Bog tudi ne zapusti nadalje.

Konečno moram izreči prisrčno zahvalo vsem od blizu in daleč, ki so pomagali posredno in neposredno; imenujem presvitlega cesarja, prevz. gosp. knezoškofa, mil. gosp. prošta, preč. gosp. dekana in sploh vse dobrotnike ptuje in domače; da tudi domače župljane, ki so veselo in radovoljno veliko žrtvovali z delom in denarjem. Ljubi Bog, ki je nagibal in vodil srca vseh, naj jim dodeli svoj blagoslov!

K. T.

Umetnost.

Ljubljana rediviva I.

Ljubljana po potresu porušena, vstaja zopet iz razvalin. Kakor vse kaže, bo opravljena v popolno novo, moderno obleko. Do sedaj se je držal časten pridevek „bela Ljubljana“; tega bo treba sedaj preurediti v „crém Ljubljana“, kajti taka bo njena splošna barva, v kolikor se more soditi. No, če bo barva njena moderna, ni čuda, če bo tudi njena obleka taka. Na novo izgotovljena ali pa tudi projektovana poslopja kažejo moderno lice. Glede kvalifikacije sloga bi bilo težko pravo uganiti ter izreči sodbo, vendar se ne bom dosti zmotil, ako trdim, da bo zidana v slogu „fine de siècle“. Dandanes, v času zmedenih pojmov, kaže se taka negotovost in zmedenost tudi v umetnji, osobito v stavbarstvu. Vidi in opaža se neka nova smer. Vse teži in hrepeni po neki novosti, dasiravno dosedaj ni prišlo v tem do popolnoma novega, izvirnega sloga, katerega

bi smeli pričakovati od tolikanj hvalisanega, probujenega 19. stoletja.

Meni se vsaj zdi, ko ogledujem mogočne kule v raznih oblikah pri novih tudi nemonumentalnih stavbah, da ravno te naznanjajo nekaj novega, bližajoči se nov slog, dasiravno za jedenkrat nimajo drugega pomena, kakor da bodo izvrstno služile podganam in mišim za telovadnice in pajkom, da bodo razobešali po njih svojo nemoderno pajčevino. — Pa, naj bo kakor že hoče, to je gotovo, da smo dobili zadnji čas mnogo do sedaj pri nas nenavadnih stavbenih oblik. Seveda, naj ne misli kedo, da se je to v Ljubljani izcimilo v glavah naših domačih in tujih arhitektov, ne, to je prineseno k nam iz Dunaja in iz drugih svetovnih mest in še to v pomanjšani in priprostejši obliki, kakor se menda spodobi za provincijalno mesto, kakoršna je ravno Ljubljana (!) Škoda, da se pri teh posnetih oblikah preveč gleda na podrobnosti, kakor na celoto, in da vsled tega trpi na lepoti in priročnosti mnogo nova stavba.

Kedor gleda naše novejše hiše in javna poslopja, pade mu takoj v oči, da imajo večinoma preveč na sebi terakotnih in cementnih drobnarij, prilepljenih in uzidanih, a jim manjka potrebne konstruktivnosti. Mnoge take stavbe so prav podobne sladličarskim izdelkom ali papirnatim igračem ali pa triletnem otroku v cilindru in fraku ter v vsej salonski opravi. Pregovor: quod licet Jovi, non licet bovi, velja tudi tu. Stavba, da bo lepa, mora kazati v celoti in v posamičnih delih svoj namen. — Okraski, mnogoštevilni pilastri in nastavki ter kupole drzne oblike še ne določujejo estetične lepote kake stavbe.

Nisem proti sedanjemu toku v arhitekturi. — Vsaki čas dela po svoje in iz sebe, to kaže zgodovina, a zmiraj je treba gledati v vseh časih tudi v „fin de siècle“ na postave umetnosti. V zakonih arhitekture velja splošno pravilo, da mora vsaka kolikor toliko monumentalna stavba biti v dnu močnejša in krepkejša, navzgor pa lažja in tanjša; posamezni stavbeni deli naj bodo ločeni s krepkimi zidi, dalje da nekateri deli molijo čez, drugi zopet stopajo v pravem razmerju nazaj, a pred vsem naj se kaže nek odločen pregled v poglavitnih členih, katerim naj bodo manjši podrejeni. Ako primerjamo z rečenim naše novejšo stavbo, moramo reči, da tu ni vse prav, kakor bi moralo biti.

Podstavi naših modernih stavb so tako nizki, malenkostni, da se zdi, kakor bi bila cela zgradba v zemljo zlezla. Vidi se to, kakor gosposko opravljen človek brez (čevljev) obuvala. Tak nedostatek kaže očitno naše gledališče. Čez kaci 50 ali 100 let (če bo sploh toliko časa stalo?) bo ta stavba vsled nasipanja cest, uravnavanja tlaka, malo da ne popolno v zemlji; ne glede na to, da prav radi tega ne kaže nikake prikupljive zunanosti, dasiravno se je v njo zazidalo toliko tisočakov.

Takih ameriških strojev, da bi vzdigovali poslopje iz zemlje, pa vkljub vsej premetenosti 19. stoletja še nimamo in jih prej ko ne tudi v prihodnjem stoletju ne bodo imeli. Isto se kaže v manjši meri tudi pri „Narodnem domu“, nekam bolje je z novim poštnim poslopjem. Na to bi se bilo dobro ozirati pri novih zgradbah v špitalski ulici, ker je ta ulica že itak uglobljena po naravni legi in bo sčasoma po kaki novi regulaciji potrebovala večjega nasipanja.

Razun novejših stavb imamo pa v Ljubljani še precej močnih pa tudi monumentalnih zgradb, med te štejem poleg drugih našo mestno hišo. Menim, da naši mestni očetje, ki se tolikokrat zbirajo v njej k posvetovanju, kako bi to in ono stavbo zgradili, tudi na lastno hišo pozabili ne bodo ter jo tudi popravili, kakor se njej spodobi. Pač ne bo povzročila ta poprava posebno velikih stroškov, a umestna in potrebna pa je. Paziti bi bilo pri popravu, da se da lepi kameniti stavbi zopet prvotno kameno barvo, a nikakor ne olnjato, kar se tako rado godi, ampak naravno, s tem da se kamni praviloma oklesajo.

Med modernimi stavbami naše Ljubljane, omenjam naj še vil, katerih se ne manjka ob tržaški cesti. V teh stavbah kaže se nam pravcata disimetrija in najbujnejša arhitektonska fantazija. Delane so te stavbe v vseh mogočih slogih, zlasti v nemškem in angleškem slogu. Kaj ko bi se kak naš narodnjak spomnil pri novi stavbi te vrste tudi na naše stare, domače, kmečke hiše.

Te naše hiše bi dale mnogovrsten, arhitektoničen substrat za take pristne kranjske vile, da bi

se le prav obrnil in izobrazil po postavah arhitekture. Vsekako bi naši domači bogatini bolje ravnali, kakor, da dajo posneti kako angleško in nemško stavbo te vrste. Zakaj naj bi bilo vse le „alt-hochdeutsch“ ali angleško, zakaj ne enkrat staro-kranjsko? To veljaj posebno onim, ki absolutno narodnost nosijo vedno za klobukom.

Konečno bi bilo treba opomniti gledé prostora, kjer stojé te stavbe, da je zelo nesrečno voljen, ker se bodo prej ali slej umaknili novim zgradbam, kakor se je že to zgodilo v drevoredu. Skoda, da se pravočasno za to ne skrbi; vzrok temu je pač ta, da se do sedaj ni nihče brigal za načrt ljubljanskega mesta in za razširjenje njegovo.

Sklepam razmišljanje posvetnih novih izdelanih in projektovanih ljubljanskih stavb z željo, da bi bile v kras prvostolice slovenske, da se bo lahko reklo, da je Ljubljana vstala pomlajena, estetično okinčana iz grozne katastrofe zopet na dan.

Martinkov.

Tedenski koledar.

Nedelja, 18. okt.: 21. pobink. (Posveč. cerkva) evang. Prilika o kraljevem računu, Mat. 18. Luka evang. Ponedeljek, 19. okt.: Peter Alkant. sp. Torek, 20. oktobra: Janez Kant. sp. Sreda, 21. okt.: Uršula dev. Četrtek, 22. okt.: Janez Kapistr., Fides dev. Petek, 23. okt.: Klemen p. m. Sobota, 24. okt.: Rafael nadang. — Lunin spremin: Šip 21. ob 5. u. 15 m. zvečer. — Solnce izide: 20. ob 6. u. 30 m.; zaide: ob 4. u. 59 m.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. oktobra.

(„Narod“ zastopnik slovenskega ugleda in gospodarskih koristij.) Po splošnem mnenju državnih poslancev, ne le naših somišljenikov, marveč tudi nasprotnikov, je pri razpravi o vreditvi domovinskega zakona najbolje govoril slovenski poslanec Povše. Vsak Slovenec, komur je kaj do slovenskega ugleda pred tujim svetom, bi moral biti tega vesel, da slovenski zastopnik tako ugledno nastopajo v državni zbornici. „Narod“, ki razen sebe ne vidi nikjer slovenskega naroda, tega seveda ni vesel in zato poroča o poslanca Povšeta govoru nastopno: „Govoril ni slabo, a smešno se je slišalo njegovo dvakratno zatrjevanje, da je on „po svoji naturi in po vsem javnem nastopu — konservativec.“ Čemu je pa potem govoril za nekonservativno stvar, za važno premembo o domovinstvu? Rekel je tudi, da visoko ceni domovinski čut. No, no, saj se ve, kaj razume pod tem čutom: da mu hlapec nepretrgano služi po 20 do 30 let. Tudi nekaj!“ — Bolj drastičnega dokaza za duševno revščino v vsakem oziru bi za „Narod“ nikdo ne mogel podati, kakor si ga je „Narod“ sam podal s takim pisarjenjem. Ta napad „Narodov“ na poslanca Povše-ta povodom njegovega izvrstnega govora o premembi domovinskega zakona, ki je napravil globok vtis na vso zbornico, na prijatelje in nasprotnike, in ki bo v tem smislu spremenjen prihranil slovenskim občinom na stotisoče troškov, je napravil tudi pri državnozbornskih poslancih silno slab vtis; ne le slovenski, tudi hrvatski poslanci so odločno obsojali tako brezvestno pisarjenje. — Gospod poslanec Povše naj ima v tem svoje zadoščenje, kakor tudi v prepričanju, da so mu vsi Slovenci, katerim je skrb za gospodarski blagor našega naroda, iskreno hvaležni za njegove prepričevalne besede. Mi objavimo ves ta govor po stenografskem zapisniku, da Slovenci zvedó, iz kakšnih govorov da se norčuje „Narod“ v svoji skrajni strankarski strasti.

(Za dopolnilno deželnozbornsko volitev v velikolaškem, ribniškem in kočevskem okraju) se je velika večina naših somišljenikov v omenjenih okrajih odločila za kandidata g. Ignacija Merharja, župana v Dolnji vasi pri Ribnici. Velika večina slovenskih glasov mu je zagotovljena, odločevali pa bodo nemški Kočevjarji. Pri obstoječi Schwegel-Tavčarjevi absolutno narodni koaliciji pač ni mnogo dvoma, kam se bodo Kočevjarji obrnili.

(Okrajni glavar kočevski Thoman) je najživahnejši agitator za „Narodovega“ kandidata Višnikarja. Tudi to drastično osvetljuje politične razmere na Kranjskem. Seveda bomo kljub temu katol. narodnjaki še vedno vladni kimovci, Narodovci pa, ki tako zvesto klečeplazijo za Schwegel-Thomanovo komando, to so vam pravcati radikalni neodvisnjaki. Le tako naprej! Mi se nobene diplomacije ne bojimo, in

takim potom zveržene vspehe prav iz srca privoščimo nasprotnikom. Kedar bomo gospodarski organizovali ljudstvo, tedaj bodo vse take umetnosti brezvspešne. Živelo pravo narodno delo!

(Kedaj je „konservativec“ dober?) Ko je državni poslanec dr. Šusteršič stopil v konservativni klub, kjer sedé rojaki-somišljeniki naše stranke, tedaj je „Narod“ 2. oktobra t. l. pisal, da je dr. Šusteršič stopil „v klub velekapitalistov in veleposestnikov, vedno neprijaznih kmetu in obrtniku, kjer sedé aristokratski borzni špekulantje ter hodijo z roko v roki z židi in židovskimi liberalci.“ Ker je dr. Šusteršič stopil v ta klub, zato ga seveda „Narod“ obsoja v dno pekla. Malo dni pozneje, 15. oktobra, pa isti „Slovenski Narod“ priporoča kandidaturu sodnika Višnikarja za dopolnilno deželnozbornsko velitev v ribniškem, velikolaškem in kočevskem okraju, torej državnega poslanca, ki je tudi v konservativnem klubu. — To je pač klasičen dokaz, da „Narodu“ ni za osebe, marveč le za — stvar! — Kedo se ne smeje?

(Izjava.) Deželnozbornskim volilcem sodnih okrajev Ribnica, Vel. Lašče in Kočevje! Od katoliško-narodni stranki nasprotne strani trosi se v volilnem okraju vest, da želim jaz podpisani dobiti tudi deželnozbornski mandat rajnega g. kanonika Klun-a. Ta vest trosi se samo radi tega, da bi se mej volilce zasejalo nezaupnost in razpor. Odločno tedaj izrekam, da jaz nisem kandidat za deželni zbor, in da iz vsega srca želim, da vsi volilci soglasno oddajo glasove tistemu kandidatu, katerega bode priporočal „Osrednji volilni odbor“ katoliško-narodne stranke. — Na Dunaju dne 16. oktobra 1896. — Dr. Ivan Šusteršič, l. r., državni poslanec.

(Slovensko gledališče.) Jutri se bode predstavljala priljubljena igra s petjem „Brat Martin“. Z ozirom na sinočni izredno veliki vspeh opere „Faust“ je vodstvo odločilo, da se ta opera ponovi že v torek, 20. t. m., na kar opozarjamo občinstvo že danes, ker so došla iz raznih krajev vprašanja, kdaj bode repriza „Fausta“.

(Darovi.) Za Jeranovo dijaško mizo so darovali v spomin jutrajšnjega † Jeranovega godu: G. Or. Dolenc, posestnik in trgovec v Ljubljani, 5 glid. — G. vikar Fr. Birk 13 glid. — Preč. g. dež. posl. T. Kajdiž, dekan v Moravčah, 5 glid. — Prof. dr. I. Svetina je daroval 10 glid. za velikovško šolo mesto osebne udeležbe pri slovesni otvoritvi, ki se bode vršila v nedeljo 25. t. m. — želeč, da bi se na podoben način udeleževalo blagoslovljenja in otvoritve tega važnega zavoda prav mnogo Slovencev, ki ne morejo potovati na Koroško. — Bog obudi blagim dobrotnikom prav mnogo posnemovalcev!

(Iz Dobropolj) 16. oktobra: Včeraj so bile v naših občinah prvotne volitve. Zmagala je katoliško narodna stranka. Stranka naših liberalcev — pardon! — vetrnjakov, ker v resnici volijo danes liberalca, jutri pa klerikalca, če jim bolje kaže, je slovesno propala. Voljeni so značajni možje, poštenjaki, katerih žal! v Laščah — ne poznajo. Gotovo se pa polagoma navadijo tudi obrazov, katerih nimajo prilike vsak teden večkrat — občudovati. Je že smola, kar imajo v Laščah ali celo v Ribnici radi, mi ne maramo. — Na pomoč sta jim pritekla, menda v ponedeljek večer, gosp. Višnikar in gosp. notar Globočnik, ki sta imela pri županu videmske občine prav po tistem — menda volilni shod. Vspeh se je pokazal včeraj. „Vetrnjaki“ so se k volitvi slovesno vozili, — saj so se gotovo nadejali zmage — nazaj pa potrjim srcem. Spravili so vse skupaj, katere poznajo v Laščah, pa vse zastonj, volilci se ne dajo — fabricirati. Premalo je bilo „mož“. Čuden mož je naš gosp. župan; v nedeljo ti slovesno zatrjuje, da se ne da voliti ali pa da hoče v slučaju izvolitve glasovati le za — kmeta, naslednje tri dni pa zbira svoje zveste, ki naj mu pomagajo k časti volilnega moža. Volilni imenik videmske občine je bil tako vzgledno sestavljen, da je bila izpuščena cela kopa volilcev, zlasti taci, ki so našega mišljenja. Volilci, ki so posestniki polzemljišč, niso bili v volilnem imeniku, dasi so pri zadnjih volitvah pred jednim mesecem bili v volilnem imeniku. Pa, da bi bil gosp. župan oskrbel vsaj za svojece — ne tudi teh ni vseh vsprejel v imenik. Reklamovati skoro ni mogoče, ker se ne razglasi, kdaj je volilni imenik razgrnjen, kar se je ob koncu volitve od naše strani povdarjalo. Potem se pa gosp. župan pritožuje, da mu hočemo veljavo izpodkopati. Ne, gosp. župan, mi je vam ne izpodkopujemo, izpodkopujete

si jo sami ravno s takimi spletkami, kakor so se videle tudi ob teh volitvah. Sic transit gloria!

(Iz Ribnice.) „Slovenski Narod“ je v 237. št., priporočujoč kandidaturu gosp. Višnikarja, povedal senzacionalno novico, da bode priobčil več značajnih potez o klerikalnem kandidatu. Ker „več značajnih potez“ „Narodovih“ poznamo, smo radovedni, kakšne značajne poteze klerikalnega kandidata se v kratkem strmečemu svetu razkrijejo.

(Izredni občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske) v Novem Mestu se je izvršil v četrtek z ozirom na namen vrlo dobro. Navzlic skrajno neugodnemu vremenu se je zbralo do 150 vinorejcev, ki so pazljivo poslušali malone 5 ur trajajoča predavanja raznih poročevalcev. Glavni namen tega zborovanja je bil, da se večjaki in praktični možje dogovoré, katere ameriške trte so po dosedanjih izkušnjah z ozirom na sestavo zemlje še najbolj pripravne za podlage, dalje, katere domače trte naj se pred vsem pomnožujejo in cepijo na ameriške podloge, kateri način cepljenja naj se priporoča in kako bi se v obče pospeševala vinoreja, ki je ponekod bila skoro jedini vir dohodkov, a je malone usahnil. Vsa poročila bila so stvarna ter kazala, da se je dolenski vinorejec začel, četudi pozno, vendar jako zanimati za svoje, nekdanj tako prijazne, a vsled trtne uši in peronospere sedaj po večini uničene vinske gorice. Iz obravnave in razgovorov pa smemo sklepati, da bode Dolenska preboléla to hudo bolezen in bodo vinske gorice iznova ozelenéle ter rodile boljšega vina v veselje in korist obupanemu vinorejcu, ki živi, hira in se zopet oživlja z vinsko trto. Dasi je trtna uš velika nesreča, a imela bode to dobro posledico, da se bodo vinorejci v tej sili po mnogih predavanjih in izkušnjah naučili umnejše vinoreje, tako zboljšati s trto tudi vinski pridelek ter „cvičku“ pridobiti staro dobro veljavo in ime. Pot je uglašena, treba le izdatne podpore od države in dežele, kajti ubožnejši vinorejci si sami, dasi radi, ne morejo pomagati. Ker objavimo obširneje poročilo, dostavimo danes, da je zbor vodil glavne družbe predsednik g. ces. svetnik Murnik, deželno vlado je zastopal g. dr. pl. Kron, dež. odbor g. dr. Zitnik; zborovanja sta se udeležila poleg drugih odličnejših oseb gosp. okrajni glavar vitez Vesteneck in mestni župan g. dr. Schegula.

(Iz Roba) 15. oktobra: Volitve. Kaderkoli so kake volitve, navali nam nasprotna stranka z vso silo na naše volilce, da jih pridobi za-se. To pa le zato, ker pozna njihovo materijelno odvisnost od grajščine in še drugih faktorjev. Oskrbnik turjaške grajščine — g. Schanta, — ki prihaja k nam vselej, kadar ga potrebujemo najmanj, tudi sedaj ni zamudil vplivati za Višnikarja. Na vse pretege bi bil rad volilni mož — Tone Hočevar — dedič velikega premoženja. V petek se vidimo na volišču. Da bi vsaj našim možem pala mrena z oči!

Dostavek uredništva: Danes nam je došlo poročilo, da so na Robu zmagali nasprotniki z večino 6 glasov, volilcev je bilo nad 140. — Za „Narodovo“ nemškutarsko stranko je to pomenljivo, da je najhujši nemškutar na Robu, proti kateremu se je vsa leta narodna stranka neprestano borila, Schanta, bil najhujši agitator za „Narodovega“ kandidata Višnikarja.

(Iz Vipave.) Zopet povodenj! Vsled vednega hudega deževja narasla je voda Vipava visoko nad normalom in vse je na vodi. Vipavska ravan podobna je precej velikemu jezeru. Kedaj bo rešitev iz tega žalostnega stanja, povprašuje se marsikateri Vipavec?! Odgovor je kratek: Najbrže ob koncu sveta! — Tedaj, Vipavci, navadite se dobro plavati, da ne bo prepozno, saj vidite, kako vas vse rado ima.

(Iz Mirne Peči) 16. oktobra: Danes dopoldne, previden s sv. zakramenti, umrl je mučne bolezni gosp. Josip Rus, posestnik v Mirni Peči. Pogreb bo dne 18. oktobra ob 4. uri popoldne.

(Povodenj) je pri postaji Dobropolje pretrgala progo, da je promet od četrta večer ustavljen.

(Ob otvoritvi „Narodnega doma“ v Ljubljani.) S Štajerskega, dne 15. oktobra. „Narodni dom“ v Ljubljani, svetišče in ponos in tudi delo vsega slovenskega naroda je otvorjen — brez istega naroda. Poslopje, za katero je daroval doneske ves slovenski rod od hlapca — gori do dvornega svetnika — dalje se Slovenci ne vspnemo; — poslopje, čegar otvoritev so vsi Slovenci željno pričakovali — tisto poslopje je otvorilo v imenu celega slovenskega naroda

samo nekaj narodnih „korifej“. Sram vas bodi! Zagrnji svoj obraz, mati Slovenija, da ne boš videla, kako se otvarja poslopje, kako se otvarja svetišče, katero je sezidal ves slovenski narod. Na vse Slovence so apelovali, ki so pobirali doneske za to poslopje; pri njega otvoritvi pa so pozabili na iste vse Slovence, pozabili so posebno na Slovence ob periferiji — na Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Res je, da mi nismo dajali tisočakov na narodni oltar, pa dajali smo, kolikor smo mogli, in to z dobrim srcem. Mi ob periferiji se borimo z narodnimi in verskimi nasprotniki, zato smo res željno pričakovali otvoritve „Narodnega doma“, misleč, da nas bodo rodni bratje v beli Ljubljani prijazno povabili na ta narodni praznik, da bi se ondi nasrkali novega naučenja, novega poguma in vztrajnosti za nadaljni boj v narodnih pravicah. Toda zaman je bil naš up, naš up je šel po vodi, naprej po Ljubljani. . . . Kako bodo nas povabili, ker celó med njimi, ožjimi rojaki samimi, ni bilo sporazumljenja? Kako bodo nas povabili, ker še „priprosti narod“ na Kranjskem ni bil povabljen. Kaj priprosti narod! Hoteli so biti „stramm militärisch“, zato so raje povabili vojaško godbo, da jim je delala koncert, mesto da bi ga bila oskrbovala narodna pevska društva. In „korifeje“, menéč, da zastopajo ves narod (la nation c'est moi!), so se v črnih frakih in belih rokavicah presrečne sukale na gladkih parketih. Sekundirale pa so jim v svilo oblečene gospodične, zastopajoč narodno ženstvo! To je bil res veličasten naroden praznik! Tako se je otvarjalo svetišče vesoljnega slovenskega naroda v beli Ljubljani v dnevih 10. in 11. oktobra anno 1896. Otvarjalo se je v znamenju nezaupanja, v znamenju nesloge in splošne nejednosti. To bodi nam štajerskim Slovincem v vzgled, da bodimo mi tembolj složni in jedini!

(Iz Prage) 11. okt. Hladna roka smrti je pokosila pred tednom moža, ki se ne rode vsaki dan. Sicer ni bil naš prijatelj, a na to se zdaj ozirali ne bomo. Pokojnik, o katerem hočem pisati, je dr. Julij Gregr. Rojen je bil l. 1831, umrl je toraj 65 let star. Bil je zelo nadarjen, živel je v nemirih, viharjih časih, in ker ni njegov duh miroval, moral je skusiti tudi ječo. A njegovega poguma ni zlomila nobena sila. Svoj časopis je spretno vodil, svoje nasprotnike odločno pobijal, on je vstvaril Mladobebe in bil njih vodnik. Ko je pred tremi leti obolel ter ni mogel več toliko delati, takoj se je poznalo, da manjka „Nar. L.“ vodilne roke. Vzdignili so se radikalci in so jim najhujši nasprotniki. Kolika je bila njegova energija, spozna se iz okoliščine, da je prevzel „Nar. L.“ s 32.000 gld. dolga. Časopis je ustanovil v letih 60 dr. Rieger, Tonner, Šimáček in drugi. Njih trud, da bi se kak časopis ohranil, je bil zaman, zato so se obrnili na Gregra, nadarjenega odvetniškega koncipijenta, v nadi, da mu vlada toliko zaprek delala ne bo. In res. Časopis je začel izhajati, dopisovali so v njega najboljši in najslavnejši možje, posvetovanja so se vršila pri Riegerju, a časopisu se ni dobro godilo. Prišel je v dolgove, ki jih niso mogli poplačati in pokriti, in tako je začel Gregr delati na svojo pest. Posrečilo se mu je. Ako bi bil mogel Rieger takrat skupaj spraviti ono svoto, narod bi morda ne bil med seboj raztrgan, toda pustimo to. Pokojni dr. Gregr je bil mož dela in neustrašenosti, od katerega bi se lahko učili. — Stavka v Duhcovu je vedno hujša. Vojaki in orožniki so prijeli že nad 200 nemirnežev. Med njimi sta se nahajala dva, ki sta hotela streljati iz revolverjev. Za jetnike ni več prostora. — Na češko vseučilišče se je vpisalo nad 2110 vseučilišnikov. — Včeraj je bilo 30 let, kar se je dovolilo brzojaviti tudi v češkem jeziku. — O dr. Heroldu kroži naslednja karakteristika. Mož ima polno opravil in za nova vedno skrbi, a le za taka, ki nesejo; za ona, ki nič v žep ne prinesejo, se ne briga. Neki šaljivec je zložil na njegov nagrobni spomenik napis: „Tukaj počiva gospod dr. Josip Herold. Je prvo mesto, za katero ni prosil“. — Te dni se je bral inserat, kjer se ponuja „spretna razlagalka kvart“. V razsvetljenem 19. stoletju kaj takega! Take baže ljudem se godi tukaj dobro, nekateri imajo stanovanje celo za 400 gld. Kjer se zavrže vera, nastopi vraža.

(Prebivalstvo mesta Zagreba) je l. 1890 šteló 37.520 duš. Listi poročajo, da je letos v Zagrebu že nad 50.000 prebivalcev.

(Karantana v Trstu.) Parobrod St. Isvan s o djali v petnajstdnevno karantano, ker ima jeden mor-

nar rumeno mrzlico. — Ladija je prišla iz Brazilije.

(Samo jedna volja.) Mož je imel zelo svojeglavo ženo, katere mu ni bilo mogoče krotiti. Zato je poprosil župnika sveta, kaj mu je storiti. Župnik pokliče moža in ženo k sebi ter jima v dolgem govoru pojasnjuje, kako potrebno je, da se mož in žena lepo mej seboj umevata, da naj imata oba samo jedno voljo. — „Gospod, odgovarja žena, to je že pri nama. Oba imava namreč jedno samo voljo: Mož hoče gospodar biti v hiši, jaz pa tudi in odtod ves — prepri!“

(Sejmi po Slovenskem od 19. do 24. oktobra.) Na Kranjskem: 19. oktobra v Lukovcu, Postojini, Radohovi Vasi, Sorici, Bobinjski Bistrici, na Krškem; 20. v Novem Mestu; 21. v Dovskem, Cerkljah, Lescah, Zubni, Jagnenci, Kranju, Zireh; 24. v Dolu, Del. Logatecu. — Na Slovenskem Štajerskem: 19. oktobra v Mozirju, Trbovljah, Vojniku; 21. pri Sv. Petru pod Hundsbergom in Celju; 22. v Dramlji pri Mariji Magdaleni. — Na Koroškem: 19. oktobra v Gutštajni, Sv. Hemi, Milštatu; 20. v Blatogradu in Gmintu; 21. v Kutarčah in Črni pri Pliberku. — Na Primorskem: 20. oktobra pri Sv. Antonu poleg Kopra; 21. v Cerknah; 22. v Osopu.

Društva.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so zadnji teden poslali: Gosp. Radoslav Silvester, blagajnik podružnice v Vipavi, 22 gld. 36 kr. letnine in 2 gld. iz nabiralnika pri gosp. Perharcu; podružnica Apače po gosp. predsedniku Antonu Božiču 20 gld. 60 kr. letnine in g. Juli Južna pri Sv. Juriju ob Taboru iz nabiralnika v gostilni pri „Pošti“ 5 gld. 80 kr. — Zahvaljujoč se požrtvovalnim darovalcem kličemo: Živel! nasledniki!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Telegrami.

Dunaj, 16. oktobra. V današnji seji je posl. dr. Šustersič vtemeljeval nujni predlog radi Raiffeisenovih posojilnic. Prišel je svoj govor v slovenskem jeziku ter s tem vzbudil živahno navdušeno odobravanje slovenskih poslancev. Nujnost in predlog sta bila vsprejeta soglasno.

Trst, 17. oktobra. Vsled dolgotrajnega deževja je izpodkopala narastla voda zemljo pri neki trinadstropni hiši v mestnem delu Scorceona. Dotična stena se je zelo nagnila in se hiša v najkrajšem času sesede. Prebivalci so morali ostaviti dosedanja stanovanja.

Inomost, 17. oktobra. Vsled dolgotrajnih nalivov je voda tako narasla, da je proga Oeblarn-Gröbming prometu popolno zaprta, ker je na šestih mestih zelo razdejana. Zaprtija traja najbrže kakih pet dni.

Kotor, 17. oktobra. Vojvoda genuški je dospel včeraj sem na parniku „Savoya“ in nadaljeval svoje potovanje v Cetinje ob 1/2 12. uri. Vsprejel je vojvodo knežji pobočnik Gjurković in italijanski ministerski rezident marki Bianchi.

Rim, 17. oktobra. Tukaj ter v mestih Porto Mauricio, Savona, kakor tudi na morju je bilo čutiti včeraj zjutraj ob 7. uri 15 m. nekaj sekund trajajoč potresni sunek.

Homburg, 17. oktobra. Ruski car je dospel včeraj dopoldne po 11. uri v krasno ozaljšano mesto. Pred temeljnim kamnom za novo rusko cerkev je postavljen paviljon. V cesarskem paviljonu je vsprejela došle goste cesarica Friderika.

Darmstadt, 17. oktobra. Ruska carska dvojica in veliki vojvoda so se podali včeraj dopoldne ob 1/2 11. uri v Homburg, kjer biva sedaj cesar Viljem.

Pomirljivo

sliz razkrajajoče in izvrstnega okusa so antikataralične pastile lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta)

katere učinkujejo proti hripavosti in olajšujejo kašelj. — Cena škatlic 25 kr., 10 škatlic gld. 2.—. 124 (50—34) 4

Umrli so:

15. oktobra. Frančiška Jezernik, kuharica, 63 let, Kapiteljske ulice 13, vodenica.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi vrvih. Prospekti zastoni in franko.

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
najboljše mizne in osve-
žujoče pijače, 10 37
preiskušene pri kašlju, vratnih boleznih,
želodónem in mehurnem kataru.
Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

Tržne cene v Ljubljani

dné 17 oktobra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 80	Špeh povojen, kgr.	— 70
Rež, „ „	6 20	Surovo maslo, „ „	— 70
Ječmen, „ „	5 50	Jajce, jedno „ „	— 3
Oves, „ „	6 50	Mleko, liter „ „	— 10
Ajda, „ „	8 40	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso, „ „	6 80	Telečje „ „	— 62
Koruz, „ „	5 15	Svinjsko „ „	— 62
Krompir, „ „	2 20	Kostrunovo „ „	— 36
Leča, hktl. „ „	10 —	Piščanec „ „	— 45
Grah, „ „	10 —	Golob „ „	— 15
Pizol, „ „	9 —	Šeno, 100 kgr.	2 40
Maslo, kgr.	— 90	Slama, 100 „ „	1 80
Mast, „ „	— 74	Drva trda, 4 kub.m.	2 20
Špeh svež, „ „	— 72	„ mehka, 4 „ „	5 —

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
16	9. zvečer	738 2	7 6	sr. svzh.	sk. jasno	
17	7. zjutraj	737 9	4 0	sl. svzh.	megla	6 2
	2. popol.	734 5	14 1	sl. jug	del. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 5 2°, za 2 2° nad normalom.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Enechridion Liturgicum in usum Clericorum et Sacerdotum in sacris functionibus. Collegit Jos. Erker. Cena 1 gld. 50 kr.

Koledar katol. tiskovnega društva za 1897, lepo vezan, s svinčnikom, priporočen zlasti gg. katehetom zaradi „Imenika učencev in učenk“. Cena neodm 1 gld. 20 kr.

521 52—13

Preč. duhovščini
vljudno priporočam
svojo delavnico
za
**slikarjio na
steklu,**
zlasti za izdelovanje
cerkvenih oken
z umetno slikarjio
Ed. Stuhl
v Graecu.
Annenstrasse 35.
Najboljša spričala in pohvale
za izvršena dela
razpošiljam na
zahtevo.

Prodá se hiša z gostilno,

z gospodarskim poslopjem, vrtom in kegljiščem v nekem večjem mestu na Kranjskem, kjer je po leti zbirališče tujcev. Ta hiša je dobiti vsled preselitve pod zelo ugodnimi pogoji.

Več poizvé se v zavodu za posredovanje pri prodajah **A. Kallša**, Prešimov trg v Ljubljani. 696 3—3

Koverté s firmo

vizitnice in

trgovske račune

priporoča

Katol. tiskarna

v Ljubljani.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez lastnega premoženja in brez zgrube, ako hoče prodajati postavno dopuščena državna pisma in srečke.

Ponudbe pod naslovom: „leichter Verdienst“ Rudolffu Mosse, Dunaj. (574 10-9)

Poštna upraviteljica

išče mesto pri kakem večjem uradu, kjer bi se mogla popolnoma izuriti v brzojavnem poslu. — Več pové poštni urad Bohinjska Bistrica. 704 3—3

Prijatelji slovenske akad. mladine, naročite se na
„ZORO“,
ki je glasilo slov. katol. akadem. dijaštva.
Cena: Za nedelje 80 kr., za dijake 50 kr.
Upravnik: Pavel Marija Valjavec, stud. iur.,
Dunaj, V., Matzleinsdorferstrasse 76, III, 31.

Priporočilna naznanila domačih konservativnih obrtnikov in trgovcev, katera naj cenj. naši naročniki in čitatelji „Slovenca“ blagovolijo uvaževati.

Odlikovana
sta bila na svetovnih razstavah
z diplomo in svetinjo
v Bruselju (Belgija) 1888. l.
na Dunaju 1892. l.

Brata Zupan
izdelovatelja orgelj v Kamnigoric (Gorenjsko)
priporočata se prečast. duhovščini in cerkvenim oskrbnistvom v izvrševanje
novih cerkvenih orgelj
in vsakovrstnih poprav.

Od leta 1880. do leta 1895. sta
izdelala **55 novih orgelj**
in izvršila nad **200 poprav.**
Priporočilna pisma
najboljših veščakov so
na razpolago.

Matija Horvat
čevljarški mojster v Ljubljani, sv. Petra cesta 32
priporoča se prečast. duhovščini in sl. občinstvu
v naročanja raznovrstnega
obuvala
katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivega blaga
ed najpriprosteje do najfinejše oblike.

IVAN JAK
v LJUBLJANI, Dunajska cesta 13.
Zaloga šivalnih strojev in
Ceniki zastojni pristrojev za vozarenje.
in franko.

HENRIK ZADNIKAR
izdelovatelj cerkvene posode v Ljubljani
Sr. Petra cesta št. 17.
priporoča preč. duhovščini vgladno svojo zalogo
cerkvene posode, svečnikov, lestencev,
svetinic, kadilnic itd. v raznem slogu izvršenih.
Vseprejema tudi naročila na nove predmete ter pre-
navlja stare, obrabljene. Delo pošteno iz zanesljive
kovine po nizki ceni.

Ivan Kregar
izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode
v Ljubljani, Poljanska cesta
št. 8, pol. Alojzjevišča
priporoča se prečastiti duhovščini, cer-
kvenim predstojništvom in dobrotnikom v
najnatannejše izdelovanje
**monštranc, ciborijev, ke-
lihov, tabernakeljev,
svečnikov, lestencev,
križev** itd.
iz najboljšje kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

Franjo Toman
podobar in pozlatar, Križevniški trg 1, Ljubljana
se priporoča preč. duhovščini za izdelo-
vanje cerkvenih in sobnih del po nizki
ceni in priznato natančni izvršitvi. V za-
logi ima sv. razpela, okvire (Goldleisten),
slike, cofe, kroglice za vrvi itd.

J. Kopač,
svečar v Gorici, Solkanska cesta 9.
priporoča prečastiti duhovščini ter slav-
nemu občinstvu pristne
čebelno-voščene sveče
klg. po 2 gl. 45 kr.
Za pristnost jamči s svoto
1000 kron.
Pošiljatev franko za naročila v Avstro-
Ogerski monarhiji.

Zajamčeno pristne čebelno-voščene
sveče, voščene zvitke in med priporoča
preč. duhovščini in sl. občinstvu
OROSLAV DOLENEC
svečar in lectar, trgovina z medom in voskom
v Ljubljani, Gledališčne ulice št. 10.
Dobiva se tudi med v satovji, pitanec
in medenina prav po nizki ceni. Zaloga
in prodaja izvrstnega brinja in brinjevca,
medenega žganja, lastnega izdelka. Ku-
puje med v panjih, sodčkih, pa tudi vosek
in suho satovje.

Drag. Matkovič
brivec in vljasuljar
v Ljubljani, Stolni trg št. 11
se priporoča v najtanjše izvrševanje
vseh v brivsko in vljasuljarsko obrt
spadajočih del. Postrežba je uljudna in
vsestranski pozorna.

Največja in najcenejša
tvornica stolov in klopj
za gostilne, kavarne, stanovanja, sprehajališča,
vrtove, kopelišča, zavode itd. itd.
Andreja Boucona
v Ljubljani,
Dunajska cesta 7. II. dvorišče
Stol
iz trdega lesa, poliran v orehovi
barvi,
velja samo
1 goldinar.

BRATA EBERL, črkoslikarja
tovarna oljnatih barv, firnežev in lakov
v Ljubljani za franciškansko cerkvijo.
Mojstra pleskarja c. kr. državne in c. kr.
priv. južne železnice priporočata se preč.
duhovščini in sl. občinstvu v vsa v njuno
stroko vstevajoča se dela v mestu in na
deželi. Delo izvršujeta povsem vgladno
po najnižji ceni. Prekupcem priporočata
oljnate barve v ploščevinastih posicah.
Največja zaloga karbolineja, masčobe za
konjska kopita in usnje.

Pečar **IVAN URAN** Pečar
Ljubljana, Gradišče št. 8, Igriške ulice št. 3
priporoča p. n. čast. občinstvu svojo ve-
liko zalogo
pečij, glinastih snovij, štedilnikov itd.
in vseh v to stroko spadajočih del po
nizkih cenah.

Brata Appe
izdelovatelja lončenih pečij
v Kandiji pri Novem mestu
(na Dolenjskem) in vseh v
njih stroko
priporočata spadajočih
lepo svojo trpežno v ognju iz-
zalogo delanih predmetov po
prav nizki ceni. — Zaloga
v Ljubljani je v Židovski ulici,
zastopnik g. Kalš na Prešer-
novem trgu.

LUKA VILHAR urar v LJUBLJANI
Vodnikove ulice 4 poleg Katol. tiskarne
priporoča svojo zalogo
**zlatih in srebrnih
žepnih ur,
nihalnih, stenskih
in ur budilnic**
po najnižjih cenah.
Poprave izvršuje natančno in točno.

Alojzij Zorman
trgovina z moko
v Ljubljani, Florijanske ulice št. 7
priporoča vsakovrstno moko po različni
ceni, otrobe, koruzo in koruzno moko.
Prodaja na drobno in debelo ter zago-
tavlja uljudno postrežbo.

JERNEJ ČERMELJ
trgovina z južnim sadjem in zelenjadjo
v Ljubljani, Semenišče (za vodo)
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
svojo bogato zalogo vsega v
gospodinjstvo spadajočega blaga
po najnižji ceni.

Zaloga rezilnega orodja in kirurških instrumentov
Ljubljana **Alojzij Vanino** Ljubljana
Stari trg 6. Valvarorjev trg 6.
priporoča prečastiti duhovščini in slav-
nemu občinstvu **nože, škarje, britve**
itd. iz najboljšega jekla po nizki ceni. —
Brušenje in poprave izvršuje točno.

Franjo Bončar
pleskarski mojster, v Ljubljani, Rimska cesta 9
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v mestu in na deželi v vsa v ple-
skarsko obrt spadajoča dela, osobito pri
novih stavbah, katera izvršuje zanesljivo
in cenó. Prenavlja tudi obrabljene predmete.

Josip Rebek preje Ahčin
ključavničar
v Ljubljani, Francovo nabrežje št. 13
priporoča se preč. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in p. n. občinstvu v vsako-
vrstna **stavbinska ključarska dela**
izdeluje trpežno izdelana štedilna ognjišča,
ima v zalogi ključje iz aluminija. Posebej
se se priporoča v izdelovanje cerkvenih
spominikov in nagrobnih ograj. Zaloga in
napeljevanje hišnih telegrafov in telefonov.
Delo trpežno in natančno, cene nizke.

Na najnovejši način umetne
zobe in zobovja
ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja
plombovanja in vse zobne ope-
racije, — odstranjuje zobne bo-
lečine z usmrtenjem živca
zobozdravnik A. Paichel
poleg čevljarkega mostu, v Köhlerjevi
hiši, I. nadstr.

Franc Pavšner krojač v Ljubljani,
nasproti c. kr. gimnaziji
se priporoča preč. duhovščini in sl. občin-
stvu v naročila na **duhovniško in ci-
vilno obleko** po poljubnem kroju. zago-
tavlja trpežno, natančno delo, uljudno
postrežbo in kar možno nizko ceno.

Fr. Šiška ded. kovaška obrt
v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 6
se priporoča v podkavanje konj in razno-
vrstnih voz, ima tudi v zalogi
raznovrstne voze in sani
ter jih izdeluje po najnižji ceni.

GABRIJEL OZELJ
tapetar v Ljubljani, Tržaška cesta št. 19
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v izdelovanje vseh v njegovo stroko
spadajočih predmetov, kakor: garnitur,
divanov, žimnatih in modrocev na peresih
itd. ter jamči za trpežno, dobro delo po
najnižji ceni — Ponudi se tudi v tapeci-
ranje in dekoriranje dvoran in sob, ka-
tere tudi špalira. Osobito se priporoča za
delo na deželi.

Dežnike
in
solnčnike
v
največji izbori
priporoča
L. MIKUSCH, Ljubljana, Mestni trg 15.

Anton Presker
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 16
priporoča se čast. duhovščini in sl. občinstvu
za izdelovanje vsakovrstne obleke.
V zalogi ima
narejene obleke
za gospode in dečke, dalje površnike, ne-
premočljive haveloke, haveloke iz veljbo-
dove dlake (Kameelhaar), mantile in
plašče za gospe itd.
Naročila za izdelovanje oblek po meri
izvršujejo se točno in po poljubnem kroju.
Za dobro blago se jamči.

Tapetniška kupčija
OBREZA
v Ljubljani, Šelenburgove ulice 1
dobroznana preč. duhovščini, priporoča
svoje izvrstne
modroce na peresih
(Federmatratzen) po 10 gl., nadalje žim-
nec, divane in vsa v tapetniško
obrt spadajoča dela.
Vizitnice
v poljudni obliki priporoča
Katol. tiskarna
v Ljubljani.

V Ljubljani le na Starem trgu 21 v
Rudeževi hiši pri
Jakobu Zalazniku
dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino na-
mizno in sladščičarsko pecivo iz različne moke
po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruktiji,
domača potvica tudi v kosih in kruh na vago. Pripo-
roča se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imen-
dneih in raznih slovesnostih.

Njega Svetost
papež LEO XIII.
sporočili so po svojem zdravniku prof.
dr. Lapponi-ju g. lekarnarju G. PICCOLI-ju
v Ljubljani prirčno zahvalo za do-
poslane Jim stekleničice

Tinkture za
želodec.
(Cena jedni stekleničici 10 kr.)
imenovani zdravnik ter tudi mnogi
drugi sloviti profesorji in doktorji za-
pisujejo bolehamim
Piccolijevo želodčno tinkturo,
katera krepa želodec, povečuje slast, po-
spešuje prebavljenje in telesno odprje.

Naročila točno izvršuje proti povzetju
G. Piccoli,
lekarnar „pri Angelu“
v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Domača tvrdka
Ana Hofbauer
 v Ljubljani.

Velika zaloga
 cerkvene obleke,
 orodja
 in posode.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpačno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
 tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
 vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
 bandera in vse drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
 ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, dru-
 šiev in potujočih agentov.

Zagotavlja hiro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
 ceno, zat. juje, da bode hvalezna tudi za najmanjše naročilo.
 Najodličnejšim spoš. ovanjam se priporoča

Ana Hofbauer, 160 45-34
 imejteljica zaloge cerkvene obleke
 v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Št. 31.481.

Razglas.

707 3-1

V smislu § 37 občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljana se
 daje naznanje, da bodo

proračuni o prejemkih in troških

1. mestnega lotriškega posojila,
2. mestne klavnice, 10
3. mestnega vodovoda

za 1897. l. od danes naprej 14 dni javno razgrnjeni v tukajšnjem ekspeditu
 občanom na vpogled.

Pri pretresovanji in konečni rešitvi teh proračunov vzlet bode občinski
 svet slučajne opazke o njih v prevdarek.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
 dné 14. oktobra 1896.

Št. 52.043.

Razglas.

708 3-1

V smislu § 37 občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se
 javno naznanja, da so

proračuni o dohodkih in troških za l. 1897

1. mestnega zaklada,
2. mestnega ubožnega zaklada,
3. meščansko-bolničnega zaklada in
4. ustanovnega zaklada

že sestavljeni in bodo od 15. do 31. t. m. razgrnjeni v mestnem knjigo-
 vodstvu na vpogled, da vsak lahko navede svoje opazke o njih.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
 dné 15. oktobra 1896.

Velika 50 krajcarska loterija v Inomostu. **Zrebanje**
 že 7. novembra.

684 15-6 **Glavni dobitok** 202 1
75.000 kron v gotovini
 z 20% odbitkom.

Srečke à 50 kr. priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

C. kr. priv. zavarovalna družba
RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ
 v Trstu
 (ustanovljena leta 1838)

vsprejema z najkulantnejšimi pogoji zavarovanja proti škodam,
 ki jih napravijo ogenj, strela in razpok, dalje proti škodam na
 odpadkih najemnine vglad požara in razpoka, potem zavaro-
 vanje proti nevarnostim pri prevažanju po vodi in po
 suhem, in zavarovanje za življenje v najrazličnejših kombi-
 nacijah, kakor: kapitalov in rent, plačilnih še pri življenju ali po
 smrti zavarovane, otroških dot itd.

Zastopstva c. kr. priv. Riunione Adriatica di Sicurtà sprejemajo
 tudi zavarovanja proti toči na račun

družbe za zavarovanje proti toči in za pozavarovanje „MERIDIONALE“ v Trstu.

c. kr. priv. „RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA“
 na Dunaju
 v lastni hiši družbe, L. Weiburggasse. 40 12-4

Zastopstva v vseh glavnih mestih in večjih krajih Avstro-Ogerske

Velika izbira lepih, porabnih daril za božič in novo leto!

Najboljše ure po najnižjih cenah.
 Popravila zanesljivo pod jamstvom.

Največja zaloga
 verižic, uhanov
 in prstanov.

Zaloga Styria-koles in raznih drugih zistemov.
 Mehanična delavnica na Poljanah št. 31 v lastni hiši.
 Ceniki so franko na razpolago.

Novost: Stenske (Pendel-) ure z godbo
 po jako nizki ceni. 711 1

Fr. Čuden, urar v Ljubljani, Mestni trg. nasproti rotovzu.

Usojam se naznanjati p. n. občinstvu, da sem prevzel
 „Café restaurant“ v „Narodnem domu“
 ter bode

otvoritev
 v „Sokolovi“ dvorani
 v soboto dné 17. oktobra 1896
 z vojaško godbo in plesom.

Začetek vojaškega koncerta ob 8. uri. — Vstopnina prosta.
 Potrudil se bodem postreči p. n. občinstvu tako z dobrimi
 jedili, kakor s pristno pijačo.

Vzprejemljem tudi abonement za kosilo.
 Za obilen obisk priporoča se z velespoštovanjem

Gregor Majnik.

Ravnokar je izšel X. zvezek

Kalan: Povesti.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr.

Dobiva se v Katoliški Bukvarni in Tiskarni. —
 Dobé se tudi še vsi zvezki razven prvega in drugega.

Valentin Accetto,
 zidarski mojster 161 45-34
 v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14,

priporoča se slav. občinstvu in prečast. duhovščini, podjetnikom in društvom v vsa v

zidarsko obrt spadajoča dela

bodisi že v izvršitev novih stavb, cerkvenih in zasebnih poslopij
 ali v popraviljanja, prenavljanja, dozidavanja ali povečavanja starih
 poslopij, vzdavanja in postavljanja lončenih štedilnih ognjišč,
 polaganje vsakovrstnega, osobito cerkvenega tlaka, vse po najnižji
 ceni, zagotavljajoč zanesljivo, strokovnjaško izvršitev z uporabo dobrega materiala.

Priporoča se nadalje tudi v odjemanje

vsakovrstne stavbinske in strešne opeke
 iz lastne opekarnice,

za katere izvršnost jamči ter oddaje po najnižji ceni.
 Na željo daje tudi navšte in tudi posreduje pri nakupovanju stav-
 benega prostora ali vže obstoječih stavb.

Vseskozi praktični načrti in proračuni na željo točno.

Najbolje priporočena
 za preskrbljenje vseh
 v kurzem listu
 zaznamovanih
 menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda
Schelhammer & Schattera

Wien,
 I. Bezirk,
 Stefansplatz
 Nr. 11, Parterre

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila za gospode, gospé in otroke

na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Srajce za gospode,
beli chiffon, gladke na prsih,
brez ovratnika, brez manšet,
27 vrst
jedna od glid. 1-10 do 2-75
kost " " 6-25 " 15-
Srajce za dečke,
v 4 velikostih, sicer kakor gornje
jedna od glid. 1- do 1-40
kost " " 5-75 " 7-75
Svitiče za gospode,
8 vrst
jedna 80 kr. do glid. 1-40
kost glid. 4-50 do glid. 7-50
Dvanajst ovratnikov
od glid. 1-80 do 2-20.
Dvanajst manšet
od glid. 3-50 do 4-60.
12 prečlog
(Vorher-Jen)
od glid. 3-25 do 5-

Za kroj brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 8 42

Dr. Rose balzam

za želodec

iz lekarn 47 26-16

B. FRAGNER v Pragi

je vže nad 30 let splošno znano domače sredstvo,
katero pospešuje slast in prebavljenje
ter odvrta počasni in lahkotni.

Opomin! Vsi deli zavoja imajo
poleg odtisnjeno oblastveno potrjeno
varstveno znamko.

Glavna zaloga

Lekarna B. Fragner „pri črnem orlu“ v Pragi,

Mala stran, na vogalu Spornerejeve ulice.

Velika steklenica velja 1 glid., mala 50 kr., po pošti
20 kr. več. — Razpošiljanje sleherni dan.

Zaloga v vseh avstro-ogerskih lekarnah.

Spretna prodajalka

z dobrimi spričali želi **stopiti takoj v službo.**
Sprejme tudi ponudbe na deželo. 699 3-3
Ponudbe na upravnistvo „Slovenca“.

Prodaja materiala od knežjega dvorca.

Od porušenega knežjega dvorca v Ljubljani
prodajam po nizki ceni

stavbinski in drugi material,

kot: opeko, vezi, vrata, okna itd. itd.
na lici mesta ali pa na svojem domu v Ljubljani,
Trnovski pristan št. 14.

Val. Accetto,
zidarski mojster.

554 62-31

Tako elegantne in ceneno
Klobuše
dunajskega kalupa za gospé in gospice
ima edino le
Dr. Recknagel,
Mestni trg št. 3 in 24
v Ljubljani. 681 10-2

LUDOVIK BOROVIK

= puškar =

v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušek za
lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim
jamstvom. — Tudi predeluje stare samokresnice,
vzprejema vsakovrstna popravila in jih točno in dobro
izvršuje. Vsa puške so na c. kr. preskuševalnici in od
mene preskušene. 655 52-4

Slovenski in nemški ilustrovani ceniki zastoj.

Prodá se ali se daje tudi v najem hiša z gostilno,

trgovino z mešaním blagom in trafiko. K gostilni
spadajo sobe za prenočišča, hlev in ledenica. Hiša
nahaja se v nekem kraju blizu štajerske meje.
Več poizvé se v zavodu za posredovanje pri prodajah
A. Kališ-a, Prešernov trg v Ljubljani. 697 3-3

Lekarna M. Leustek v Ljubljani.

Lekarna M. Leustek

v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
zraven mesarskega mosta

priporoča svojo izborno delujočo

tinkturo za lase,

katera okrepuje in ohranjuje lasišče in preprečuje
izpadanje las.

Cena z rabilnim navodom 1 steklenici 50 kr.

Velika zaloga preskušanih domačih
zdravil, katera se priporočujejo po raznih časopisih
in cenikih. 700 3-3

Prodaja in vsak dan dvakrat po pošti razpošilja

Lekarna M. Leustek v Ljubljani.

Priporočamo svojo brezdimno, brezajasto in
brezvonjavo

oglíno (kôks)

kot izvrstno kurivo za ognjišča, sobine peči, kakor tudi za
obrtiško kurjenje, kakoršno rabijo ključarji, kovači, sla-
ščičarji, kavarnarji, pralnice in likalnice, krojači, klo-
bučarji, za sušenje stanovanj in sob itd.

Cena iz tovarne do 50 kg. 2 kr. kg.
50 " 95 "
100 " 180 "

Večja naročila po dogovoru ceneje razpošiljamo vnanjim na-
ročnikom v žakljih ali vagonih.

Jedna vožnja na dom dostavljena stane 1 glid. 50 kr.

Plinova tovarna
v Ljubljani.

586 10-8

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 105 24-19

na Dunajski cesti v Ljubljani,
priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tulu, jeklu in niklu
ravno tako tudi

nihalnih, stenskih in budilnih ur

in le dobre do najfinejše kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in bu-
dilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Dunajska borza.

Dné 17. oktobra.		Dné 18. oktobra.		Kreditne srečke, 100 glid. . . . . 196 glid. 75 kr.	
Skupni državni dolg v notah	101 glid. 20 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 glid.	143 glid. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glid. 140	—
Skupni državni dolg v srebru	101 " 25	5% državne srečke l. 1860, 100 glid.	155 " 25	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glid. 18	—
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 40	Državne srečke l. 1864, 100 glid.	190 " —	Rudolfove srečke, 10 glid.	22 " —
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 25	4% zadolžnice Rudolfove srečke po 200 kron	98 " 90	Salmove srečke, 40 glid.	70 " —
Ogerska zlata renta 4%	121 " 70	Tisine srečke 4%, 100 glid.	137 " 50	St. Genois srečke, 40 glid.	71 " 25
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 15	Dunavske vranavne srečke 5%	129 " 50	Waldsteinove srečke, 20 glid.	60 " —
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glid.	944 " —	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 " 75	Ljubljanske srečke	22 " 75
Kreditne delnice, 160 glid.	366 " —	Posojilo goriškega mesta	112 " —	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glid.	154 " 75
London vista	119 " 90	4% kranjsko deželno posojilo	98 " 25	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v. 3387	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 85	Zastavna pisma av. oar zem.-kred. banke 4%	99 " 45	Akcije južne železnice, 200 glid. sr.	101 " —
20 mark	11 " 76	Prijoritete obveznice državne železnice	222 " 25	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	60 " —
20 frankov (napoleonondor)	9 " 58	južne železnice 2%	171 " 65	Montanska družba avstr. plan.	84 " 75
Italijanski bankovci	44 " 50	južne železnice 5%	128 " 40	Trboveljska premožarska družba, 70 glid.	153 " 75
C. kr. cekini	5 " 66	doležajskih železnice 4%	99 " 50	Papirnih rubljev 100	127 " 87

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za zgube pri krebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarniška delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.